

цесу негативно впливає на формування самооцінки студентів, відбивається на морально-вольових якостях, деформує потреби, ціннісні орієнтації, зменшує можливості розвитку творчих та інтелектуальних здібностей. Навчальна діяльність повинна стимулювати студентів до самопізнання та самовиховання, внаслідок чого здійснюватиметься формування адекватної самооцінки, свідомого ставлення до себе, побудова адекватного «Я-образу» та регуляція поведінки.

Отже, на сьогоднішній день у процесі навчальної діяльності важливим є не лише надання студентам значного обсягу знань, а й створення сприятливих умов для формування адекватної самооцінки та особистісного розвитку.

Література

1. *Леонгард К.* Акцентируемые личности. — К., 1989. — 375 с.
2. *Подмазин С. И.* Роль установки в формировании и проявлении акцентируемых черт характера у подростков. — Дис. канд. псих. наук. — К., 1994. — 193 с.
3. *Собчик Л. Н.* Введение в психологию индивидуальности: Монография. — М.: Институт прикладной психологии, 1998. — 512 с.

Д. М. Колотило, д-р техн. наук, проф.,
кафедра менеджменту

ПІЗНАННЯ ПРИРОДНИЧИХ ЗАКОНІВ І ЕТИЧНИЙ ІМПЕРАТИВ НАШИХ СТУДЕНТІВ — ГАРАНТІЯ СТАБІЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

За час розбудови незалежної української держави відбулися непередбачені і, на жаль, здебільше негативні зміни в колах державної еліти у сфері вищої університетської освіти і, насамперед, природничо-технічної і економічної.

Водночас, відбулося різке загострення технологічно-економічних і екологічних проблем економічної діяльності.

Отже, саме перед студентською молоддю — майбутньою новою елітою суспільства постають проблеми як більш повної реалізації в навчанні наукового і світоглядного потенціалу сучасної цивілізації, що, за визначенням Всесвітнього центру виживання

та проблем ХХІ століття ООН, є **«глобальна освіта з космічним баченням життя»**. Але ця проблема стосується не лише студентів, а й, насамперед, професорсько-викладацьких кадрів і керівництва університетів.

Сьогодні без спеціальних заходів, адекватних складності цієї проблеми, не можна швидко сформувати вітчизняну якісну економічну вищу освіту не лише наближену до згаданої вище **«глобальної освіти»**, а й менш амбіційну, але здатну готувати інтелектуально-розвинених фахівців широкого економічного профілю для розбудови інноваційного середовища раціональної природничої (фізичної) економіки.

Для цього, насамперед, слід подолати сучасну хибну традицію і зруйнувати застарілу парадигму формування у студентів філософії вузькопрофесійного прагматично-еклектичного світогляду щодо ролі і місця **природознавства, технологічних і екологічних знань**. Необхідно, перевернувши таку «парадигму» «з голови на ноги», угледіти в таких знаннях справжній теоретичний фундамент прогресивної економічної діяльності і опрацювати нову науково-обґрунтовану інноваційну концепцію економічної освіти, яка б базувалась на холістичному принципі подання студенту економічного ВНЗ **природничо-технологічних і екологічних знань**.

Опікуючись проблемою природничо-технологічних і екологічних знань економістів, автор неодноразово в статтях, доповідях і в навчальній літературі висловлював своє бачення її вирішення і опрацював пропозицію щодо конкретного проекту її дослідження. З узагальненими рисами проекту вважаю доцільним ознайомити учасників конференції.

Основна ідея проекту, що має слугувати відправним стимулом досліджень і бути реалізована як наукова новизна, полягає в намірі **замінити** існуючу практику викладання (вивчення) дисциплін науково-природничого, техніко-технологічного і промислово-екологічного змісту окремими дисциплінами різного концептуального спрямування **однією системною дисципліною**. Така дисципліна має емерджентно інтегрувати наведені вище дисципліни за спільною концепцією її наскрізним вивченням (від 1-го до випускного курсу) з плідним використанням набутих знань при вивченні суміжних фахових економічних дисциплін переважно в формі позааудиторного консультативно-модульного опрацювання спеціальних програмних завдань.

Робоча гіпотеза. Якщо навчальні будь-які споріднені дисципліни викладати за окремими програмами різного концептуального спрямування, то сума набутих знань не буде мати позитивних

якостей властивостей, характерних системі їх моноблоку, і сприятиме подальшому зберіганню високо ентропійного status quo. Автор проекту прогнозує, що за певних умов концептуально колективно опрацьованої і взаємно узгодженої схеми складових споріднених дисциплін можна в їх сукупній дисципліні досягти стану низько ентропійної високої якості системи навчання з новими бажаними емерджентними властивостями і раціонально зменшеним об'ємом аудиторних занять на користь самостійного опрацювання модульних програмних завдань.

О. В. Коляда, здобувач,
кафедра політичної економії
обліково-економічного факультету

СУЧАСНА ВИЩА ОСВІТА, ЯК ЧИННИК СТАНОВЛЕННЯ СЕРЕДНЬОГО КЛАСУ

Як засвідчує досвід країн, що досягли високого рівня економічного розвитку, опора суспільства в сучасному цивілізованому світі — це середній клас. Переважна більшість фахівців схилиються до висновку, що саме даний прошарок створює головну частину національного доходу, є головною продуктивною силою, основним споживачем товарів та послуг, основним податкоплатником, від економічного стану якого залежить інвестиційна активність населення, стан державного бюджету, реалізація державних соціальних програм.

Характеризуючи середній клас прийнято використовувати ряд критеріїв: освіта, професія, дохід, самоідентифікація, зацікавленість у суспільній і політичній стабільності. Дані критерії взаємопов'язані і взаємозалежні, оскільки наявність саме вищої освіти дає можливість здобути професію, яка повинна забезпечити дохід, розмір якого дозволить відчувати себе представником середнього класу.

Отже, враховуючи те, що вища освіта є одним з головних чинників становлення середнього класу, необхідно на сучасному етапі розвитку вищої школи вирішити ряд питань як на державному рівні, так і в кожному окремому вищому навчальному закладі. Перш за все, необхідно звернути увагу на перелік економічних спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців